

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА РЕСУРСИ В УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОМУ
ПЕРЕКЛАДІ

підготовки *МАГІСТРА*

Силабус вибіркового освітнього компонента «Інформаційні технології та ресурси в українсько-польському перекладі» підготовки магістра.

Розробник:

Касянчук Н. М., старший викладач кафедри полоністики і перекладу

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Світлана СУХАРЧУВА

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу

протокол № 2 від 05 вересн 2024 року.

Завідувач кафедри:

проф. Світлана СУХАРЧУВА

© Касянчук Н. М., 2024 р.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня всіх спеціальностей	Вибірковий
		Рік навчання 1-й
		Семестр 2-ий
Кількість годин/кредитів 120 / 4		Лекції 10 год.
		Практичні 14 год.
		Самостійна робота 88 год.
ІНДЗ: немає		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання польська, українська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Касянчук Наталія Миколаївна,
 Старший викладач кафедри полоністики і перекладу
 Контактна інформація: +380674573702, kasianchuk.nataliya@vnu.edu.ua,
 Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація освітнього компонента

Під час вивчення курсу здобувачі освіти продовжують формувати професійну перекладацьку компетентність, зокрема вдосконалюють навички використання систем автоматизованого перекладу, онлайн-ресурсів, пошукових систем, технологій штучного інтелекту.

2. Пререквізити / Постреквізити

Пререквізити

Освітній компонент «Інформаційні технології та ресурси в українсько-польському перекладі» перебуває в тісному зв'язку з низкою дисциплін, які вивчали раніше, зокрема «Польська мова», «Техніка перекладу», «Інформаційні технології в галузі знань», «Теорія і практика перекладу».

Постреквізити

Знання, уміння й навички, які магістри здобудуть, опанувавши вибірковий освітній компонент «Інформаційні технології та ресурси в українсько-польському перекладі», необхідні для написання статей, кваліфікаційних робіт, майбутньої професійної перекладацької діяльності.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета курсу полягає у підготовці здобувачів освіти до виконання перекладів з української мови на польську та навпаки, використовуючи сучасні інформаційні технології та ресурси; формування в студентів компетентності у галузі перекладу з використанням технологічних інструментів для поліпшення його якості.

Основні завдання курсу: навчити здобувачів освіти ефективному використанню інтернет-ресурсів для пошуку інформації, необхідної для перекладу, а також для перевірки та контролю якості перекладу; формування навичок користування комп'ютерними програмами для створення і керування перекладацькими проєктами, включаючи обробку тексту та організацію перекладацької роботи; вивчення основ автоматизованого, машинного перекладу, штучного інтелекту, а також можливостей їх використання у роботі перекладача.

4. Результати навчання (компетентності)

1. Інтегральна компетентність

ІК: *Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.*

2. Загальні компетентності:

ЗК-1: *Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.*

ЗК-3: *Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.*

ЗК-4: *Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.*

ЗК-5: *Здатність працювати в команді та автономно.*

ЗК-6: *Здатність спілкуватися іноземною мовою.*

ЗК-7: *Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.*

ЗК-8: *Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.*

ЗК-9: *Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.*

ЗК-11: *Здатність проведення досліджень на належному рівні.*

ЗК-12: *Здатність генерувати нові ідеї (креативність).*

3. Фахові компетентності:

ФК-1: *Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.*

ФК-3: *Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.*

ФК-4: *Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.*

ФК-5: *Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.*

ФК-6: *Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.*

ФК-7: *Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.*

ФК-8: Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК-9: Здатність застосовувати на практиці здобуті філологічні знання та перекладацькі уміння в умовах реалізації програми «Подвійний диплом», елементів дуальної освіти, інших видів внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності.

4. Програмні результати навчання:

ПРН-1: Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН-2: Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН-3: Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН-4: Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН-5: Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН-6: Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН-10: Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН-12: Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН-13: Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН-14: Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН-15: Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН-16: Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН-17: Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі мовознавства та перекладознавства.

IV. СТРУКТУРА ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/бал
Тема 1. Історія розвитку програм, які підтримують переклад: причини їх створення та основні етапи розвитку.	10	1	1	8		ДС, ДБ, Р, РЗ, 10
Тема 2. Методологія роботи в САТ-системах; можливості та обмеження цих інструментів та вплив типу тексту на ефективність роботи в САТ-системах.	11	1	1	8	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 10
Тема 3: Ознайомлення з інтерфейсами SmartCat, SDL Trados, MemoQ; підготовчі дії: корекція текстів, оброблених автоматично (програмами OCR); створення нових проектів; імпорт файлів з текстом.	14	2	1	10	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 10
Тема 4: Архітектура програм SmartCat, SDL Trados, MemoQ: опції та розширені налаштування, персоналізація налаштувань, основні скорочення клавіш.	11		2	8	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 10
Тема 5: Використання електронних/інтернет-словників, термінологічних баз та паралельних корпусів у САТ-інструментах.	14	2	1	10	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 10
Тема 6: Контроль якості в SmartCat, Trados, MemoQ та SDL Trados: опції фільтрації та методи корекції (перевірки).	14	1	2	10	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 10
Тема 7: Створення глосаріїв та їх експорт та імпорт у САТ-системах.	15	2	2	10	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 10
Тема 8: Застосування інструменту Glossary Converter для конвертації глосаріїв в інші формати для використання в інших програмах.	13		2	10	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 10

Тема 9: Контроль якості перекладу. Принципи захисту інтелектуальної власності та авторського права при перекладі з використанням CAT-інструментів.	13	1	1	10	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 10
Тема 10: Переклад за допомогою ІІІ (ChatGPT-4)	5		1	4		ДС, ДБ, Р, РЗ, 10
Всього годин/ Балів	120	10	14	88	8	100

Форма контролю*: ДС - дискусія, ДБ - дебати, Т - тести, ТР - тренінг, РЗ/К - розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС - індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ - робота в малих групах, МКР/КР - модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р - реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

1.	Подивитися відео інструкцію та встановити на свій ПК одну із CAT програм. https://www.smartcat.com https://www.memoq.com https://www.trados.com Підготувати презентацію «Початок роботи з CAT програмою: про що повинен пам'ятати перекладач?»
2.	Створити глосарій наукових термінів в одній з CAT програм: SmartCat, Trados, MemoQ і SDL Trados.
3.	Створити глосарій юридичних термінів в одній з CAT програм: SmartCat, Trados, MemoQ і SDL Trados.
4.	Створити глосарій медичних термінів в одній з CAT програм: SmartCat, Trados, MemoQ і SDL Trados.
5.	Переглянути відео , зробити конвертацію глосаріїв за допомогою Glossary Converter. https://www.youtube.com/watch?v=vYuSiN1bVfQ
6.	Самостійно вибрати текст українською мовою для перекладу (8000-10000 перекладацьких знаків), попередньо перевіривши його на відсутність існуючих перекладів польською мовою і перекласти текст у хмарному середовищі SmartCAT.
7.	Самостійно вибрати текст польською мовою для перекладу (8000-10000 перекладацьких знаків), попередньо перевіривши його на відсутність існуючих перекладів українською мовою і перекласти текст у хмарному середовищі SmartCAT.
8.	Зробити верифікацію перекладу у хмарному середовищі SmartCAT інших здобувачів освіти тексту українською мовою.
9.	Зробити верифікацію перекладу у хмарному середовищі SmartCAT інших здобувачів освіти тексту польською мовою.

10.	Утворити команду, що складається з проєктного менеджера – керівника проєкту, перекладачів і коректорів, самотужки добрати українськомовний текст для перекладу, попередньо перевіривши його на відсутність існуючих перекладів польською мовою і перекласти текст у хмарному середовищі MemoQ або SmartCAT.
-----	---

VI. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ Й ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ:

Для виконання завдань з циклу «Самостійна робота» необхідно:

- повторити теоретичний матеріал, котрий опрацьовували здобувачі разом з викладачем на практичних заняттях з курсу;
- при виконанні завдань обов’язково дотримуватись засад доброчесності: подавати лише перевірений ілюстративний матеріал, правильні бібліографічні відомості, зазначати ресурси, котрі Ви використовуєте;
- презентація повинна містити не менше 20 слайдів, відповідати темі, містити ілюстрації, графіки, схеми і под.;
- завдання завантажувати у папку курсу на платформі Microsoft Teams.

VII. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Здобувач повинен систематично відвідувати практичні заняття з курсу, не запізнюватися, аби не переривати роботу викладача та своїх колег, не симулювати поганий стан здоров’я під час проведення модульних робіт, заліків, екзаменів і под.

З інформацією про засади поточного та підсумкового оцінювання у ВНУ імені Лесі Українки можна ознайомитися на сайті Університету (деталі за [посиланням](#))

Політика щодо термінів виконання завдань та перескладання: усі завдання, передбачені у силабусі, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо студент відсутній з поважної причини, то повинен представити самостійно виконані завдання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчий бал.

*Під час вивчення курсу визнаються результати навчання, отримані в неформальній (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній освіті, котрі за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають курсу як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом.

Політика щодо академічної доброчесності: середовище на практичних заняттях є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Списування заборонені (в т.ч. із використанням мобільних гаджетів). Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдо авторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У разі таких дій – адекватна реакція відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#).

Підсумковий контроль успішності здобувача освіти – залік. Залік виставляється за умови, якщо здобувач освіти виконав усі види навчальної роботи, які визначені силабусом навчальної дисципліни та отримав не менше 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач освіти може добрати бали на заліку, виконавши певний вид робіт. Загальна сума балів за курс – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється відповідно до шкали оцінювання.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Лінгвістична шкала
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Не зараховано

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Амеліна С.М., Тарасенко Р.О. Шляхи формування програм підготовки перекладачів в університетах східної Європи щодо вивчення сучасного інструментарію. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. 2016.
2. Долинський Є. В. Цілі і завдання інформаційної підготовки студентів-перекладачів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Вінниця: ВінДПУ ім. М. Коцюбинського, 2013. Вип. 34. С. 283-288.
3. Єлісєєва С. В. Переклад і локалізація у сфері інформаційних технологій : наук. праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія". Сер. : Філологія. Мовознавство. 2015. Т. 255, Вип. 243. С. 32–36.
4. Івашкевич Л. С. Потенціал опанування САТ-інструментів у системі підготовки сучасних перекладачів // Молодий вчений, 2019. №2. С. 469-473.
5. Ткачук В., Чумак Г. Теорія і практика машинного перекладу: навч. посібник. Тернопіль, 2006. 71 с.
6. Красуля А., Турчина М, Використання інструментів штучного інтелекту: порівняльний аналіз систем автоматизованого перекладу. *Львівський філологічний часопис*, (8), С. 108-113.
7. Свідер І. А. Інформаційні технології у філології та перекладі: навчально-методичний посібник для філологічних спеціальностей. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2021. 184 с.
8. Bogucki Ł. Przekład wspomagany komputerowo. Warszawa: Wyd. Nauk. PWN. 2009.

9. Bowker L. Computer-Aided Translation Technology. A Practical Introduction. Ottawa: University of Ottawa Press. 2008.
10. Christensen T. Translation-Memory (TM) Research: What Do We Know and How Do We Know It? / T. Christensen, A. Schjoldager. // *Hermes*. – 2010. – No44. – C. 89–101
11. Cronin M. Translation in the Digital Age, London & New York: Routledge: 2013.
12. Hejwowski K. Iluzja przekładu. Przekładoznawstwo w ujęciu konstruktywnym. Katowice: Śląsk. 2015.
13. Ivashkevych L. Teaching Programming with Python for Linguists: Whys and How-tos. *Advanced Linguistics*, 2019. C. 4-12
14. Kozłowska Z., Szczęsny A. Tłumaczenie pisemne na język polski. Kompendium. Warszawa: Wyd. Nauk. PWN. 2018.
15. Konotop Olena S., Oksana P. Bykonina, Oleksandra Y. Bondar, Yuliia V. Shevchenko, Nataliia M. Kasianchuk Practice of using GoToMeeting/Zoom in the study of foreign languages. *Journal for Educators, Teachers and Trainers*, Vol. 12(3) (2021). P. 176-185.
16. Wang Lan The Impacts and Challenges of Artificial Intelligence Translation Tool on Translation Professionals. *SHS Web of Conferences*, 2023

Інтернет-ресурси

<https://trados.com.ua>
<https://www.smartcat.com>
<https://www.wordfast.net>
<https://www.memoq.com>
<https://chat.openai.com>
<https://glosbe.com>
<https://sjp.pwn.pl>
<http://nkjp.pl/>
<http://sum.in.ua>